

**PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI
W BIAŁYMSTOKU**

Egz. Nr 1

**PROTOKÓŁ KONTROLI DORAŻNEJ
Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku
ul. Baranowicka 203, 15-530 Białystok**

Białystok – marzec - 2012 r.

PROTOKÓŁ

z kontroli doraźnej Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku, ul. Baranowicka 203 15-530 Białystok, przeprowadzonej w dniu 29 marca 2012 roku, w związku ze skargą opiekuna prawnego mieszkańca Domu dotyczącą zasadności stosowania przymusu bezpośredniego.

Dom Pomocy Społecznej w Białymstoku, ul. Baranowicka 203 prowadzony jest przez miasto Białystok. Prezydent Miasta Białegostoku posiada zezwolenie Wojewody Podlaskiego Nr PS.V.EF.90130-4/2012 z dnia 20.01.2011 r. na prowadzenie Domu na czas nieokreślony.

Dom przeznaczony jest dla:

- dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie – 244 miejsca,
- osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie - 26 miejsc,
- osób przewlekłe psychicznie chorych – 36 miejsc w Filii w Bobrowej.

Adres Domu: 15-530 Białystok, ul. Baranowicka 203. Dyrektorem domu jest Pani Ewa Bonarska.

Kontrolę przeprowadziły – Ewa Feszler – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku - kierownik zespołu, Mieczysław Nartowicz - inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, na podstawie upoważnienia Nr 1 z dnia 28.03.2012r., (PS-V.431.20.2012.EF) wydanego w imieniu Wojewody Podlaskiego przez Andrzeja Kozłowskiego – dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Przedmiot kontroli:

Sprawdzenie czy przymus bezpośredni w stosunku do mieszkańca Domu został zastosowany zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity. Dz.U z 2011r, Nr 231, poz. 1375 z późn.zm).

Kontrolą objęto okres od dnia 01.01.2011 r. do dnia kontroli.

Ustalenia kontroli

Kontrolę doraźną przeprowadzono w związku ze skargą opiekuna prawnego mieszkańca przebywającego w Domu Pomocy Społecznej. Skarga dotyczyła zasadności stosowania przymusu bezpośredniego.

Pan ..... – lat ..... całkowicie ubezwłasnowolniony, opiekunem prawnym od dnia 27.01.2005 r. jest Pan ..... : .. Od 17.10.2005 r. został umieszczony w Domu Pomocy Społecznej w Kozarzach. Na prośbę opiekuna prawnego z dniem 17.03.2009

r. mieszkaniec został przeniesiony do Domu Pomocy Społecznej przy ul. Baranowickiej 203. Prośbę swoją opiekun prawny motywował dużą odległością DPS od jego miejsca zamieszkania, co uniemożliwiało częsty kontakt z Panem . Mieszkaniec przebywa na oddziale przeznaczonym dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie – 26 osób. Jest osobą niepełnosprawną intelektualnie w stopniu znacznym. Niepełnosprawność istnieje od urodzenia. Mieszkaniec porusza się samodzielnie. Słowny kontakt zachowany, jednakże wypowiedzi są oderwane od rzeczywistości, fantazjowanie. Dochód mieszkańca stanowi renta socjalna z ZUS oraz zasiłek pielęgnacyjny. Opiekun prawny na piśmie wyraził zgodę na opłacanie faktur za leki z konta depozytowego podopiecznego.

W Domu przy ul. Baranowickiej Pan . jest odwiedzany i zabierany do domu przez opiekuna prawnego. Zgodnie z wyjaśnieniami kierownika zespołu mieszkaniec bardzo pozytywnie reaguje na wizyty ., cieszy się, jest spokojniejszy. Dłuższa przerwa w kontaktach wpływa negatywnie na jego samopoczucie i zachowanie w stosunku do personelu i innych współmieszkańców. Zapisy w historii choroby wskazują, że wszystkie pogorszenia stanu zdrowia wynikały głównie z tęsknoty za bratem, jego odwiedzinami lub mieszkaniec był pobudzony w oczekiwaniu na przyjazd opiekuna prawnego.

W okresie objętym kontrolą mieszkaniec był zabierany przez opiekuna prawnego do domu w następujących terminach tj.:

- w dniach 25-27.02.2011 r. – 3 dni
- w dniach 22-26.04.2011 r. – 3 dni
- w dniach 30.06-07.07.2011 r. – 8 dni
- w dniach 23-26.09.2011 r. – 4 dni
- w dniach 09-13.11.2011 r. – 5 dni
- w dniach 22-26.12.2011 r. – 5 dni
- w dniach 31.01-03.02.2012 r. – 4 dni

Ponadto, opiekun prawny odwiedzał mieszkańca w Domu w następujących dniach tj.

- w dniu 30.03.2011 r.
- w dniu 12.07.2011 r.
- w dniu 17.07.2011 r.
- w dniu 22.07.2011 r.
- w dniu 02.08.2011 r.
- w dniu 03.08.2011 r.
- w dniu 22.09.2011 r.
- w dniu 08.10.2011 r.

- w dniu 19.10.2011 r.

W 2012 r. nie było odwiedzin w Domu.

W związku z wystąpieniem u mieszkańca objawów psychotycznych, myśli i tendencji samobójczych lekarz psychiatra poprosił o kontakt osobisty z opiekunem prawnym w dniu 08.08.2011 r. (notatka w historii choroby z dnia 04.08.2011 r.). Kierownik Zespołu telefonicznie kontaktował się z opiekunem prawnym celem przekazania ww. informacji. Z powodu braku połączenia pozostawiono wiadomość na automatycznej sekretarce. W dniu 22.09.2011 r. w historii choroby lekarz psychiatra zanotował, że opiekun prawny zarzucał niewłaściwe leczenie. Kolejne uwagi lekarz odnotował w dniu 21.03.2012 r. czytamy: „Z relacji personelu wynika, że opiekun prawny sugeruje odstawić leki i zmienić leczenie mieszkańcowi.” Jednakże ze względu na stan mieszkańca lekarz nie odstawił leków i nie zmienił leczenia.

Zarządzeniem wewnętrznym nr 18/10 z dnia 24 maja 2010r. Dyrektor Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku przy ul. Baranowickiej 203 wprowadził zasady postępowania podczas stosowania przymusu bezpośredniego w Domu, które stanowią załącznik do powyższego zarządzenia. Zarządzenie zostało opracowane w oparciu o obowiązujące wówczas przepisy, tj.

- ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.),

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 23 sierpnia 1995r. w sprawie sposobu stosowania przymusu bezpośredniego (Dz. U. Nr 103,p oz.514), które przestało obowiązywać z dniem 12.02.2012 r.

Zarządzenie wewnętrzne określa zasady ogólne stosowania przymusu bezpośredniego, jego przyczyny oraz cel. Określa obowiązki pielęgniarzki oraz dokumentację prowadzoną przy zastosowaniu przymusu.

Po przeanalizowaniu książki raportów za lata 2011 i 2012 ustalono, że wobec mieszkańca dwukrotnie zastosowano przymus bezpośredni, tj.:

- w dniu 07.08.2011 r., przymus w postaci unieruchomienia poprzez założenie kaftanu bezpieczeństwa; mieszkaniiec był agresywny wobec innego współmieszkańca oraz groził próbą samobójczą. O zastosowaniu przymusu o godzinie 7¹⁵ zdecydowała pielęgniarzka, która powiadomiła lekarza psychiatrę Domu. Zawiadomienie, do lekarza psychiatry upoważnionego przez marszałka, wysłano w dniu 08.08.2011 o godzinie 9⁵⁰ pocztą e-mail na adres zdrowie@umwp-podlasie.pl. Informacja zwrotna została odebrana przez DPS w dniu 08.08.2011 o godzinie 13⁰², wiadomość odczytano o godzinie 13⁰¹. Przymus zastosowano przez 1 godzinę. Podczas tej godziny mieszkaniiec obserwowany był co 15 minut wykrzykiwał i szarpał się. Zapis o unieruchomieniu w postaci kaftana bezpiecznego znajduje się w dokumentacji medycznej.

- w dniu 08.08.2011 r. odnotowano zastosowanie przymusu poprzez zlecenie podania w godzinach popołudniowych (18⁰⁰) zleconego przez lekarza psychiatrę leku. Lekarz psychiatra w dokumentacji medycznej zapisał: „mieszkaniec tęskni do brata, żyje częściowo w swoim świecie, okresowo wesoły potem smutny, ze względu na myśli i tendencje samobójcze zalecono podanie w godzinach popołudniowych dodatkowego leku w ramach prowadzonego postępowania terapeutycznego”. Ustalono, że w związku z tym, że lekarz psychiatra Domu nie przerwała leczenia, o co prosił wcześniej opiekun prawny, podanie leku potraktowała jako przymus bezpośredni. Uwzględniając zachowanie mieszkańca – odnotowano myśli i tendencje suicydialne, agresja czynna do otoczenia (bicie) lekarz psychiatra wypisała zlecenie na podanie mieszkańcowi w godzinach popołudniowych leku, zawiadamiając równocześnie w czasie swojego dyżuru w Domu upoważnionego przez Marszałka Województwa lekarza specjalistę w dziedzinie psychiatrii. Zgłoszenie do lekarza psychiatry zostało wysłane e-mail z poczty Domu w dniu 08.08.2011r o godzinie 14²¹. Z Urzędu Marszałkowskiego e-mail zwrotny z informacją „przeczytano” został przysłany 08.08.2011 o godzinie 14²⁴. Zapis o podaniu leku znajduje się w dokumentacji medycznej, lek podano bez przytrzymywania mieszkańca i jego sprzeciwu.

(Akta sprawy nr 1)

Jednocześnie ustalono, że w książkach raportów szczegółowo opisywane jest zachowanie mieszkańca i poczynione wobec mieszkańca ustalenia oraz rozmowy z opiekunem prawnym.

W Domu od dnia 01.01.2008 r. prowadzony jest rejestr przypadków zastosowania przymusu bezpośredniego. W rejestrze tym odnotowane są dwa przypadki zastosowania przymusu wobec ... pod poz. 284 w dniu 07.08.2011r i pod poz.285 w dniu 08.08.2011 z podaną godziną zastosowania przytrzymania- 18⁰⁰.

Ponadto prowadzona jest ewidencja przymusów w której odnotowane zostały oba przypadki zastosowania wobec Pana ... przymusu bezpośredniego.

Dokonano wpisu do książki kontroli DPS pod pozycją 26.

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje Dyrektor Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku, ul. Baranowicka 203.

Zgodnie z § 15 ust. 2 pkt 7 oraz § 16 ust. 1, 3 i 4 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z późn. zm.) Dyrektorowi Domu Pomocy Społecznej przysługuje prawo do :

- zgłoszenia na piśmie, przed podpisaniem protokołu, umotywowanych zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania,

- odmowy podpisania protokołu; Dyrektor Domu składa wówczas wyjaśnienia przyczyn tej odmowy w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu.

DYREKTOR

mgr Ewa Agnieszka Bonarska

08.04.2012r.

(data i podpis Dyrektora)

DOM POMOCY SPOŁECZNEJ
w Białymstoku

15-530 Białystok, ul. Garanowicka 20B

tel. 085 74-33-465, fax 085 74-33-575

REGON 000292853 NIP 542-000-71-55

Podpisy kontrolujących

1/ Ewa Resler

2/ Miłosław Natana

Proszę o uwzględnienie uwag do protokołu.

DYREKTOR

mgr Ewa Agnieszka Bonarska